

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 120 Lei pe an. — Pentru America 150 Lei (abia 75 cenți) pe an, trimiși prin cec de bancă foii la Orăștie

Acțiunea în Orăștie (Trans.) | Foia pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Halaripuri politice...

„băbații noștri „politici”, ca și un mare număr de gazetari, — întrec întru a vâna „bunăvoința” neamurilor streine din țară, trăgându-se înaintea lor în chip puțin bărbătesc și puțin „politic”.

„România nu e stat național, ci poliglot!”

— spun oamenii lui Marghiloman.

Începem a nu mai pricepe, ori a înțelege prea bine, — unele arătări ale vieții noastre de obște.

Unii „gazetari”.

Nu e demult decând văzurăm lucrul slab din partea unor „ziariști” (gazetari) din București, urși și de câțiva dela noi: în Iulie, în această gazetă străini, unguri, poloni, germani și jidani, au ținut un „congres” (mare sfat) al lor, și au hotărât, „minoritar” (al neamurilor străine din țară, sub care sunt înțelese toate neamurile ne-românești).

Îndată au venit dela București Mille, meșterul vânător după neamurile streine din țară, cărora le-a dat toată viața lui „ochi dulci”, și apoi de Streitman, Costășcu și Paukerow, și s'au năzuit să facă drăguți gazetărilor streini prin ei neamurilor lor, a se vâri în mijlocurile lor, pentru-că... așa e mai bine pentru întreprinderile lor de gazetărie.

Asta, după-ce abia cu ceva mai înainte, cam aceiași îndrumători ai „politicii” prin foi, înființează „Liga drepturilor omului”, cea care are drept scop: să nu se mai facă în țară neosebire între om și om, toți să aibă deopotrivă ocrotiți, ajutați, în drepturile lor, și Românul care lucrează pentru înflorirea și întărirea patriei sale, ca și Sasul, Șvabul, Ungarul, Bulgarul, Jidanul, care ar trebui să aibă prăbușirea acestei patrii și întărirea ei în bucăți între vecini... Libertat să prețuești pe unul și pe altul, zic acești îndrumători de oameni. Doar toți sunt oameni sub soarele lui Dumnezeu... înțelegeți ce „deosebiți” și „buni” drăguți” îi arată acest fel de a gândi, pe acești meșteri politici, poezii, neamurilor streine dela noi, și cu plăcere aleg acelea gazetele acestor scriitori și le cetesc...

Politicii, pe urma lor...

Dar mai nou plida „practică” a gazetărilor de mai sus, o bărbăție politică ce se înțelege socotită ca îndrumătoare de țară, ca unii ce vor să ia lec în mâni frânele conduitei acestei țări.

Auzirăm chiar în vara asta din gura unor fruntași politici români, declarații (mărturisiri de credință) neașteptate: Multe închinăciuni nevrednice în fața streinilor, a evreilor, a ungarilor, a ori-cui...

Iar mai curajos ca toți, calcă azi raziul politic al Nemților în România, dl Marghiloman, care în 7 Oct. ține adunare politică în Timișoara. El și-o pregătește prin câțiva oameni ce l-au putut afla și printre Români, ca avocatul Dr Livius Lința, care îi scoate și-o foaie, „Conservatorul”, pregătind cărările domnului și stăpânului său.

Prin acea foaie, ca să placă taberelor streine din Bănăț, și din Timișoara în deosebi, dl Dr. Lința a scris decurând un articol, în care nici mai mult, nici mai puțin, spune că: „România nu e un stat național, ci poliglot (al mai multor neamuri) și policonfesional”, al mai multor religii!

Constituția (legea de temelie a țării), atât cea veche, cât și cea nouă, au înscris în fruntea paragrafilor ei, că această țară, în care *Românii sunt mai mult ca trei din patru părți a locuitorilor, — e stat național!*

Dl Dr Lința, omul de încredere prin care dl Marghiloman grăește străinătății din Timișoara și din fundul cam strein al Banatului, — ne spune, că e un neadevăr ce s'a scris la Constituție, doar România nu e stat național (al unui neam), ci poliglot, — al mai multor neamuri și al mai multor legi!..

Așa apoi să nu vă mirați, că, după aceste lăpădări de neam și de mândria lui de stăpân în această țară, — după astfel de ochiade trase neamurilor streine, — dl Marghiloman va avea Duminecă la Timișoara o sală plină, și va avea cui vorbi: vor fi acolo toți streinii și dușmanii neamului și al statului nostru, cei cari se bucură că dl Marghiloman și slujitorii săi, trag de pe fruntea statului român cununa de „stat național românesc”, în care adevăratul poporul românesc ar fi stăpânul,

și spun că și ei, străinii, sunt la fel stăpâni pe această țară, ca și Români, — cum se cade să fie și cum e în statele poliglote!

După Timișoara, du-te, dl Marghiloman, la Nemții din Bucovina și le strigă: România nu e stat național! — apoi du-te în sudul Basarabiei, la Germanii și Bulgarii de acolo și le spune: România nu e stat național!, spune-o apoi Rușilor și Ucrainilor prin Basarabia în sus și celor 85 mii de Evrei și 40 mii de Ruși din Chișinău, și Bulgarilor din Cadriater, cari toți stau să mănecă acest stat român, și vor răsuna depărtările în jurul d-tale de strigătele acestor tabere streine: Trăiască Marghiloman!

Dar Români trebuie să-ți strige altceva, când te văd făcând astfel de politică în România abia adunată, de alții, la oialtă!..

Sunt acestea tot atâtea cerșiri rușinoase de „bunăvoință” a streinilor, din partea celor ce se simt slabi răzîmând partidul lor numai pe Români.

Și, iaca așa, neamurile streine, deși puține și slabe, ajung a fi de greutate în viața politică, — dacă Români, în loc să țină strâns la oialtă, se fărâmițează în multe partide, cari în loc să păsească mândre de românizmul lor domnitor peste celelalte neamuri, umbliă cu căciula 'n mână naintea acelora, cerșindu-le „bunăvoința”...

Zi-le halaripuri politice și ai spus tot despre aceste mișcări de partide politice...

Un lucru mare.

Un lucru mare de care sufletele românești trebuie să se bucure și să tresalte, se petrece Duminecă în 7 Oct. la Cluj: Punerea pietrei fundamentale a Bisericii Catedrale române ortodoxe din Cluj. Cei ce știm în ce umilire a trăit biserica românească ortodoxă — ca și cea greco-catolică, ba mai umilită ca aceasta, — în trecut, aruncată la o latură de oraș, într-o uliță dosnică, pe o coastă neluată în samă, — vor înțelege de ce se bucură azi sufletele românești din Cluj, când se pune piatra fundamentală a Catedralei, care va fi cea mai frumoasă, mai modernă, mai mândră biserică din Cluj, — stând în toată măreția ei chiar în fața Teatrului Național!..

E această punere de piatră fundamentală, cât o biruință a neamului românesc, asupra cetății șovinizmului maghiar al acestei cetăți!

Preasfințitul Episcop Nicolae Ivan a hotărât, ca hramul Catedralei, închinarea ei, să se facă „Adormirii Maicii Domnului” întru pomenirea mărețului dat istoric, că în ziua de Sântămărie 1916 s'a hotărât la București intrarea României în războiul de liberare a Ardealului, din robia de o mie de ani de sub Unguri...

Frumoasă legătură. Ajute Dzeu măreței îndreptinderi, — pe care-o vor duce în îndeplinire, spre mulțumirea sufletelor noastre ale tuturor, — întreprinzători români, — aceiași cari au zidit și frumoasa catedrală a încoronării dela Alba-Iulia.

La sarbările de punere a pietrei fundamentale a Catedralei din Cluj, iau parte mai mulți miniștri în frunte cu întâiul ministru Ioan I. C. Brătianu, Metropolișii ortodocși ai țării și mulți Episcopi, profesori universitari, deputați, senatori, etc. Va fi o prăznuire măreață.

De-ale studenților.

Multă lume se miră, că studenții noștri sunt încă tot neliniștiți, tulburați și mai gata de război, ca de pace.

Cei-ce cunosc năcazurile tinerimii însă; nu se mai miră de aceasta.

Ce au cerut tinerii? Să fie restrânsă naveala evreilor la Universități, prin „numerus clausus”; să se dea mai largă puțință tinerilor români de a încapa ei în Universitate, punându-li-se la îndemână Căminuri (Case de adăpost și hrană) mai multe ca în trecut; să se dea burse (stipendii) mai multe ca în trecut tinerilor dela studii pe cari urmându-le nu pot face și pe scriitorul prin cele cancelarii, ca să-și câștige ceva pentru tralu.

Și ce află ei acum când se întorc de 1 Octobrie, la Cluj? Iacă ce:

„Numerus clausus” nu li-s'a dat, ci — biciu și prigoană de par'că s'ar fi răscolat împotriva viltorului țării, nu împotriva unei primejdii foarte amenințătoare, a primejdii evreești!; în Căminuri plăteau în anul trecut 500 Lei pe lună pentru masă (mâncare),

— acum află această taxa urcată la 850 Leil;

Bursele (stipendiile) ce le aveau la Universitatea din Cluj, în loc să se înmulțescă, s'au împuținat mai jos ca sub jumătate!

Libertatea de mișcare pe care o au studenții din toată lumea, lor li s'a luat, și sunt supuși unui Regulament (lege școlară) ca copiii din Liceu!

Până și Societatea lor „Petru Maior“, unde se mai întruneau ca la un fel de casină a lor, având acolo foi și cărți de cetit și sale de a se mai întâlni unii cu alții, — o află închisă!

Li se dau lovituri de acestea lăturănice, care să-i aprindă, să-i năcăjească, pe unii să-i spărie, — ca doar îi zăpăcesc. Prin aceste răpiri și a puținului ce au avut, doar vor începe a striga să li se dea napoi aceste libertăți și lucruri răpite, — și doară-doară se mulțumesc apoi, că li-se dau acestea napoi, și își uită de ținta de frunte a luptei lor: apărarea de năvala jidănească și numerus clausus, care ar fi sîta ce ar cerne cu dreptate pe cei ce intră în Universitate.

Cu adevărat proastă „politică“ față de o tinerime așa de bună, ca tinerimea zilelor noastre.

Unele — altele.

George Lazar

marele fiu al Ardealului, care își doarme somnul de veci la Avrig (jud. Sibiu), a fost sărbătorit frumos Dumineca trecută, din prilejul împlinirii a o sută de ani dela moartea sa. Sâmbătă au premers sărbări întru pomenirea lui la Sibiu, iar Duminecă în com. Avrig. Slujba Dzelască a fost îndeplinită de Metropolitul Sibiului Dr. N. Bălan, înconjurat de asesori, protopopi și preoți.

În preziulă, Sâmbătă, au fost mărețe sărbări în București luând parte lume nenumărată cu Familia Regală și Miniștri în frunte. Sara apoi Principele Carol, ca sol al Familiei Regale, însoțit de 3 miniștri, au plecat la Avrig, unde sărbările au fa fel mărețe.

S'au rostit vorbiri pline de evlavie și de adevăr despre acest curajos deschizător de drum nou în școala din vechiul Regat, sau mai bine zis chemător la drumul vechiu al învățământului național. Cetitorii nostri vor afla amănunte frumoase despre toate în „Foia interesantă“ ce vom scoate săptămâna viitoare, dând chipul lui G. Lazar și frumoasa poveste a vieții lui.

Din alte țări.

— Din Germania —

Știri mai nouă spun, că Bava-rea, cea mai puternică dintre provinciile din care e alcătuită Germania, — e pe cale a se rupe de cealaltă Germanie, vestindu-se pe sine „Regat“ neatârnat. Peste tot stările în Germania sunt foarte tulburi, lumea clocote de nemulțumire pentru stările de nesuferit în cari a ajuns țara lor, condusă de oameni ce nu și-au priceput rostul.

„Drepturile de veacuri!“

O nouă plângere a unui Sas către marile foi din Berlin. Cum pot menți oamenii ce se tin luminăți!

Concetățenii nostri Sași nu se pot împăca de loc cu gândul, ca ei să fie coboriți în rîndul marelui mulțimi a cetățenilor din țara în care trăesc. Ei au fost deprinși a sta totdeauna cu douăzeci de trepte mai sus, pe ste capetele celorlalte popoare, în deosobi peste capetele „Walahilor“ din acest Ardeal. Și acum le cade greu a se vedea coboriți și ei în rîndul lumii! Fiereste. Doar mai trăiesc bătrâni de ai nostri, cari ne spun: „În tinerețea mea noi eram în Pianul-de-jos (jud. Sibiu) cam 1,300 de Români și vre-o 400 de Sași, așadar de trei ori atâta Români, câți Sași. Și când era la roadă, din toată curtea românească trebuia să ducem a zecea parte la curtea preotului sășesc. Din zece buți de vin, una lui; din zece pari de grâu, unul lui; din zece miei, unul lui. — Și se întrebau mirați Românii nostri: Oare cum'o fi asta, că noi atâta Români și Sașii așa de puțini, și noi să ducem la popa sășesc din tot rodul nostru a zecea parte, dar Sașii lui nu dau nici o boabă de cucuruz la popa nost“...

Așa erau „drepturile de veacuri“ ale concetățenilor sași asupra nenorocitului popor românesc din acest Ardeal. Și ele au durat până iacă de curând, încât mai trăiesc între noi oameni, cari au plătit acea „dijmă“ curților sășesti. Așa a putut ajunge poporul lor atât de bine, căci el nu trebuia să și plătească preoții, nici protopopii, nici pe Arhiereu, că li-l plăteau sârmanii Valahl. Ba nici pentru școli nu aveau nimic de cheltuit, că ajungea din ce dau Walahii ca „dijmă“ și din averile „Universității Sășesti“ care a primit, din pământul țării acesteia, munți nenumărați și pământuri nemăsurate și și pungi de bani din lada țării.

Acestea se numeau „privilegiu“, adevă „drepturi“ date lor prin legi poruncite de împărații nemți, pe ste drepturile celorlalte popoare.

Statul român întinzându-și hotarele și peste Ardeal, mai putea el lăsa un popor mic, cu astfel de „drepturi“ peste poporul român, cel de zece ori mai numărös ca el în acest Ardeal? Prin legile aduse, le-a pus pe toate popoarele în același rînd. Iar asta poporului sășesc i se pare o „înjosire“ a lui, o „jăfuire“ chiar. — deși stăpânirea românească n'a ridicat cu nimic pe poporul românesc peste celelalte popoare, — cum erau ridicați Sașii. Doar că i-a pus pe toți alătura. Dacă, așa fiind cerința vremurilor de azi, a împărțit moșiile mari ale boerilor români, dându-le țărănilor lucrători de pământ, a împărțit și a boerilor (nemeșilor) unguri și a celor sași, ba și moșiile bisericilor și a școlilor, așa a celor streine, ca și a celor românești! (Vezi toate Episcopiiile românești cari, ca cea de Arad ori Sibiu și Blaj, nu căpătaseră de pomană moșiile, ci și-le cumpăraseră ele, și tot așa li-s'au luat și s'au împărțit țărănilor, ca și moșiile cele căpătate pe nimic a Episcopilor catolice!). Sașii însă doreau ca ei să fie scutiți și de poruncile legii acesteia, să se iee moșiile dela proprietarii români și unguri, dela bisericile și școlile lor, dar pe ale Sașilor — să le cruțe... Și fiindcă asta nu se putea, — să auzi numai ce ponoslu trage un drăguț de Sas, C. R. din București,

asupra țării Românești, asupra stăpânirii ei și chiar asupra Regelui țării!

Iacă ce scrie el în „Deutsche Allgemeine Zeitung“, o foaie din Berlin, dela 22 August, așadar acum de curând:

Întâi el arată întreg șirul „drepturilor de veacuri“ pe care el le-au avut pe acest pământ, apoi „drepturile“ ce și-au câștigat la Albaulia în 1918, prin hotărârile adunării Românilor ardeleni, cari în bucuria lor de a se uni cu România, făgăduiau și lucruri ce nu era în puterea lor a le îndeplini, — și apoi începe a certa guvernele și pe Regele Ferdinand, că nu s'a ținut de cuvântul dat, ci a călcat în picioare contractele de pace și „drepturile lor de veacuri“. Dovada cea mai mare e, că — li s'au luat pământurile și averile, — lăsând pe Nemții din Berlin să creadă, că asta numai cu ei, cu Sașii, s'a făcut, și așa umplând de ură și de dor de răzbunare pepturile acelor germani...

„Dar opintirile de românizare nu s'au oprit aci, — spune dl C. S. După românizarea pământurilor sășesti (prin aceea că au fost date Românilor) veni rîndul oamenilor să fie Românizați.

„Școlile noastre trebuie să înceteze a mai da învățatură în limba germană! Trebuie să primim de silă, ca limbă de propunere (de învățatură în școală) limba românească!“

Ne mirăm cum poate un om învățat, fiul unui popor ce se ține mai bun ca noi, — să scrie astfel de lucruri pentru Germanii din Germania, când însuși știe, că fiecare zicere sa, e — o minciună!

Li-s'au luat lor pământurile și s'au dat Românilor? Dar e un neadevăr acest lucru. Acolo unde au fost și Sași săraci de pământ, s'a dat Sașilor lor. Dar unde toți Sașii aveau pământ, mai mult decât cere legea pentru ca cineva să capete pământ, și mai puțin de atâta aveau numai Românii din comună, ori n'aveau nimic, — aci firește s'a dat Românilor, nu pentru că erau Români, ci pentru-că erau săraci lipiți, ținuți așa în sărăcie de Sașii din loc, cari nu-i lăsau să ajungă la un petec de pământ în satul lor.

Școlile sășesti, au încetat a învăța nemește, pentru a învăța românește? Să ne arate dl C. R. macar una în tot Ardealul, și-i dăm jumătate din Ardeal lui!

Ce oameni plini de ură și de venin pentru noi și țara noastră, Doamne!

SCRISORI.

Vizitația canonică a Mitropolitului Baian și pe Valea-Ilului.

În 15 Sept., a sosit la Aninoasa înalt Prea Sfinția Sa Dr. N. Bălan, metropolitul ortodox al Ardealului, pentru a face vizitația canonică și sfințirea Școlii celei nouă, foarte frumoase.

A fost întâmpinat la marginea comunei de dl secretar Moga, iar la poarta triumfală din comună l'a salutat șeful uzinei dir. Jánosy, prin o frumoasă cuvântare rostită românește, — iar o drăguță fetiță, E. Șinca, i-a dat un buchet de flori în numele fetelor din loc. Era de față număr mare de femei și bărbați din loc, apoi copiii de școală în cordon. La biserică a fost în-

tâmpinat de preotul local dl Șinca.

S'a făcut slujbă Dumnezeiască la care corul teologilor venit cu P. S. Sa, a cântat răspunsuri. După slujbă, predici frumoase către poporul adunat.

Îndată după masă au sosit meroșii oaspeți din București, Târg-Jiului și Petroșeni, pentru a lua parte la sărbarea deschiderii școlii celei nouă.

La banchetul ținut în casinul societății, au luat parte 76 persoane, în frunte cu Metropolitul și cu Ministerul muncii dl Mărzescu cu dl secretar gen. al Instrucțiunii Valaori, și alte persoane de frunte.

După masă lumea a plecat în ora 4 d. a. în frunte cu I. P. S. Sa, spre pomposul edificiu școlăru unde la intrare l'a întâmpinat învățătoarea, d-șoara Silvia Lascu cu o frumoasă cuvântare, dându-i I. P. S. Sale un buchet de flori; în numele corpului învățătoresc a rostit o cuvântare directorul școlii dl Florian Gliga.

A vorbit apoi directorul general al Societății „Petroșeni“ dl Teodorescu, mulțumind înalte oaspeți sosiți la inaugurarea acestei școli, făcute pe cheltuelile Societății. Dl secretar gen. Valaori, ca sol al Ministrului Școlilor, arată munca grea a învățătorilor, făcând chemare la răspunderea grea ce au acești zileri ai națiunii înaintea lui D-zeu și a omenirii dela cari putem nădăjdui să vedem, odată neamul nostru luându-și locul ce i-se cuvine pe acest pământ.

După cuvântări, lumea a trecut într-o sală frumos împodobită școlăru, unde s'a slujit slujba religioasă, la sfârșitul căreia I. P. S. Sa a rostit o cuvântare înalțătoare arătând însămnătatea bis. și a școlii în viața și dezvoltarea neamului.

Directorul gen. al soc. „Petroșeni“ N. Teodorescu, predă apoi scopului său acest lăcaș, încredințându-l bunui conduceri al directorului școlar, punându-i la inimă sentimentul național, în care trebuie să se crească elevii acestei școlăru, dovădind că este adevărată strajă a neamului românesc aici!

Înalții oaspeți au fost fotografiați în fața noului edificiu școlăru, după care au plecat ducând cu sinele cele mai frumoase aduceri amintire.

Nu poate fi de omenie

Foile din Cluj scriu, că se află acolo un bijutier (meșter aurar) care prinde petri scumpe în inele, cercei, în capacul ciasurilor, cu numele Plesenberger, evreu. Are prăvălie (boltă) frumoasă. Lumea bogată îi ducea lucruri scumpe spre dres, bunăoară cade cuiva o piatră scumpă din inel, îl ducă s'o înțelească, ori s'o pună la alt inel, la alt cercei. Și-i duceau multe lucruri de acestea.

Dar după-ce își luau mape lucrul dres, băgau de samă, o piatră scumpă (diamant, rubin, ori altă prețioasă), după câteva săptămâni slăbea din strălucire, se spălăcea... Și doar piatra scumpă adevărată, nu-și perde scilicet cea frumoasă nici odată, pe ea roade atingerea cu alte lucruri, ori slăbește bătaia soarelui ori umiditatea, — ea tot frumoasă și strălucitoare rămâne. Că de-aceia-i zice „piatră prețioasă“.

Poliția a luat lucrul în cercetare și a aflat, că în prăvălia pânului, petrite prețioase erau schim-

Dăm de probă,

aceste foi pe lunile Octombrie—Novembrie—Decembrie c. v. a acestor celor ce nu le au, — pentru

numai 12 Lei!

Le dăm așa de ieftin încât abia ni-se plătește hârtia și timbrul postal — ca să ajungă cât mai ușor în mâinile tuturor cetitorilor din popor, cari vrem să-i atragem pe drumul celei mai luminoase lupte pentru viitorul acestui neam.

Dela 1 Octombrie v. începem a tâlcui pe înțelesul poporului minusculele cărți „Protocoalele Înțelepților Sionului” care deschid ochii cetitorului asupra uriașei primejdii ce amenință țara noastră, de a căzuți de Jidani! Cei-ce doresc a fi părtași acestei lumini, ca și cei cari să aibă la casa lor o foaie ce spune curatul adevăr, fără patimă și părtinire, despre mișcările tuturor partidelor din țară și a tot ce se petrece în țară, — să se aboneze la „Libertatea”. — O vor primi dela 1 Octombrie v. până la Anul nou, adică 3 luni.

ate toate, și în locul lor se pu-
au petri false (mincinoase),
acute de el din sticlă, dar așa de
mos lustruite, luciate, de scilpeau
iar ca pietrele scumpe, adevărate!
nici buni cunoscători ai petrilor
scumpe, nu puteau băga de samă
acelea-s false. Dar strălucirea
și finea numai câteva săptămâni.

Luat de scurt, jupânul a recu-
scut că pietrele acelea sunt false,
dar spunea că nu-el, ci ajutoarele
său (tot cu perciuni) i-au făcut bu-
cucul...

Nu poate fi de omenie, și pace.
Pe cine intră în prăvălia lui, jida-
nii trebuie să-l înșele, că de unde
den, nu-i sănătos și nu-i plăcut lui
i lova.

Meșterul hoț a fost arestat.

NOUȚĂȚI

Inmormântarea lui Partenie Cozma
fost măreață. Mercuri în săptă-
măna trecută 26 Sept. cosciugul cu
trupul lui neinsuflă a plecat din
Călimănești, și Joi dimineața a
post în Sibiu, unde a fost primit
la gară (stație) de lume foarte multă
de tot corpul ofițeresc. A plecat
pe convoiul, cu muzica militară
la fruntă, care cânta cântece de
ale, până la Cadredrală. Aci s'a
făcut slujba mortului peste trupul
lui, de Metropolitul Bălan, care a
postit și o cuvântare în care a scos
la iveală vrednicia răposatului pen-
tru biserică, pentru neam. — A
orbit apoi dl ministru Moșoiu
numele guvernului, dl deputat
I. Lăpădatu în numele băncii
„Albina” al cărui director a fost
Cosma peste 30 de ani ducân-
du-o din înflorire în înflorire; a
orbit V. Goldiș în numele Aso-
ciațiunii, Dr. S. Tripou în numele
soților vechi de muncă... Apoi si-
gnalul a fost ridicat și condus cu
pompa militară, ca la înmormân-
tare națională, la cimitir. Dzeu să-l
dihnească în pace.

Școală de Contabili pentru coopera-
rele sătești, s'a înființat la Arad.
Șo școală de foarte mare folos
pentru tinerii cu cunoștințe mai
bune de carte din popor.

Se primesc în ea tineri cari au
terminat cu bine școala primară
treagă, 6 clase, sau una ori două
clase de gimnaziu sau școală civilă,
și se pregătesc aci ca să fie con-
tabili (purători de socoși) la băn-

cile populare, la cooperative (tovă-
rășii economice) de negoț și la
întreprinderi. Le dă și alte cuno-
ștințe de folos în viață; — îi pre-
gătește a fi fruntași în satele noas-
tre și oameni de bun folos în munca
de întărire economică a neamului,
prin cooperative economice și bănci
populare.

Sfătuimi pe tinerii buni, deștepți
și rîvnitori de învățatură, să-și ceară
primire în această Școală de Con-
tabili. Ea se deschide în toamna
asta în 15 Octombrie. Informațiuni
(știri) mai de aproape, că ce se
cere dela tineri pentru a fi primiți,
— să ceară dela: *Direcțiunea Școlii
de Contabili, în Arad, Str. G. Popa,
No. 10.*

*— Incepând cu numărul viitor
„Libertatea” va tâlcui pe limba
poporului scrisele din vestita carte:*

„Protocoalele Înțelepților Sionului”

*ca să facă pe tot poporul nostru a în-
țelege uriașele planuri de război ale
neamului evreesc, pentru robirea și
ținerea în robie a tuturor popoare-
lor de pe glob, îndeosebi a popoa-
relor creștine!*

*Chemați pe câți mai mulți ceti-
tori din popor, să se aboneze de
probă pe aceste 3 luni la „Liber-
tatea”, căci cetirea ei în acest timp
le va fi de mare folos!*

Dr. Ioan Solomon, medic, reîntors
din concediu, dă consultații zilnic
dela 8—10, în Strada Dr. Aurel
Vlad Nr. 2—4. (939) 2—3

Abonații de probă pe lunile
Octombrie—Novembrie—Decembrie, în-
cep a primi foile noastre dela nu-
mărul viitor 41, adică dela 1 Oc-
tobre calendar vechiu, — căci foile
merg după acel calendar: dela An-
nul-nou românesc, până la Anul-
nou românesc. Așa vor primi 12
numeri de foi (No. 41—52) ba și
numărul 1 (de Anul nou) din 1924.
Ca să le fi trimis dela 1 Octombrie
cal. nou, nu puteam pentru acei 12
Lei ce-i primim pe 3 luni.

Toți dar să știe, că dela numă-
rul viitor (41) le merg foile și lor.

**Baia de aburi și de
vană Birtler din loc,
— s'a deschis.** 1—4 (690)

Din Ciclova română ne vin plân-
geri dela abonați, că primăria de
acolo le face mari năcazuri cu îm-
părțirea foilor. Ci-că foarte rar a-
bonații capătă amândouă foile, ori
una ori alta li se face percută și
li-se dă numai una. Se vede că în
primărie cineva desface foile și le
cetește și nu le mai pune iară fru-
mos una 'ntr'alta și așa să le dea
abonatului, care le-a plătit pe amân-
două, — ci-i dă numai una din
ele, precum le află risipite pe masă!
Rugăm primăria din Ciclova a cin-
sti dreptul de proprietate al abo-
naților și a le da foile așa întregi
cum le trimitem noi. Căci așa lu-
cru mic cum e o foaie, aceea e a-
verea abonatului și nimeni altul
n'arn drept a scoate foaia din fa-
șie și a se folosi de ea! E tot așa
o fărâdelege, ca și cum ar veni a-
bonatul și i-ar lua primarului o
gască din curte ori o clae de fân
ori un sac de grâu. Rugăm primă-
riile să țină în cinste dreptul ce-
tățenilor pentru a căror bună pază
sunt puse.

Dela Postă se face cunoscut, că
toate mandatele postale emise în
timpul administrației Ungariei și în-
tâmplător rămase neplătite, asemeni
mandatele de ramburs și recouvre-
mente, să se depună, de cine le mai
are, la oficiile postale cele mai a-
propiate, primind în schimb „Ade-
rința” din partea oficiilor.

*Femei de serviciu, ce se pri-
cepe și la fert, — se caută pentru
a merge la Galați cu o pereche
tineră, fără copii.* (9) 1—2

Dela cercul de recrutare Orăștie, se
face cunoscut, că viza Livretelor și
a Certificatelor Md. 5. 1. au loc
la acest Cerc de recrutare în Orăș-
tie dela 15 Octombrie până la 30 Nov.
— La alte Centre din țară, se face
publicațiunile acolo. Cine în acest
timp e dus aiurea, poate merge
pentru viză la cercul de recrutare
cel mai apropiat. — Cei puși la
taxe (dări) militare, au să se înfă-
țișeze în același timp la Cerc, pen-
tru a dovedi cu recipisa, că au
plătit acele taxe. Nesupușii vor fi
pedepsiți.

Sămănători de lumină.

Pe următorii frați buni dela sate
li mai pomenim cu laudă printre să-
mănătorii de lumină în po-
por, prin aducerea multora la cetirea
de foi:

Cercul cultural din Târgoviște,
la recomandarea dlui Medic Sblocot,
C. Petrescu (dela Universitatea din
Cluj), a abonat 50 exemplare din „Li-
bertatea” de probă pe lunile Oct.—Dec.
având a le împărți printre țărani în co-
munele din acel ținut.

Printre bunii noștri oameni din A-
merica, pomenim cu drag pe fratele
Dumitru Iridon, de fel dela Apol-
durile Sibiului, de mult dus la Ame-
rica, acum în Detroit, Mich., care
ne-a câștigat acolo 8 abonați. În cli-
pele libere s'a silit și a întocmit fru-
moase poezii patriotice, din cari am
publicat una din prilejul încoronării,

Dentist Dr. S. Seidner da consultații în ORĂȘTIE
Peșta Aurel Vlaicu 7 (la etaj
densupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți
fără durere — Regulare de dinți. Punere de dantură. (953) 2—10

sub titlul: „Trei zinc, trei Re-
gine”... Omul vrednic e peste tot lo-
cul același!..

— Fratele George Gorun, de pe
la Făgăraș, acum în Săbrigo, O., și-a
adus aminte de cel iubiți al săi de-a-
casă și le-a abonat din al său, la 9
inși foile noastre. Frumoasă simțire
pentru cei iubiți ai săi.

Din Dobrogea ne-a câștigat bu-
nul pretin al acestor foi, dl Toma E.
Alexandrescu (București), în o
călătorie ce-a avut la Bazargic, 16 a-
bonați în felurite comune din jude-
țul Caliacra.

Dl Gerge Țanțaș din Seini
(Sătmăr) ne-a câștigat 13 abonați noi,
de probă pe 3 luni.

Dl Pavel Șiclova din Curtici
ne-a câștigat 10 abonați.

Dl Petru Ionaș din Sintești
10 abonați.

Dl Matei Bascareu, comerciant
în Madrigești, 3 abonați.

Dl I. Prodan din Poiana (Sibiu)
ne-a adus 5 abonați.

Dl Matei Bascareu din Madri-
gești (j. Arad) 3 abonați.

Dl Berlo Petru din Mocrea
10 abonați.

Dl Ioan Miclăuși din Cara-Mu-
rat (Dobrogea), 5 abonați.

Dl Petru Oniță, tineru, din Nă-
dab, 10 abonați.

Dl Petru David, tâmplar, Brad,
2 abonați.

Dl Dim. Seceșian, inv. Cîrșea,
3 abonați.

Dl Ales. Gârna din Roșia (Arad)
2 abonați.

Dl Gavrila Berlova din Gher-
man (Timiș) 3 abonați.

Dl Toma Berghia din Avrig,
2 abonați.

Dl Silvestru Copândian din Ve-
reșmort (j. Turda-Ar.), 3 abonați.

Dl Dim. Porumb, inv. Tobolin,
2 abonați.

Dl Iulian Dogariu din Comloșul
Bănățan, 4 abonați.

Dl Iacob Hopențean din Spăl-
naca, 6 abonați.

Dl Ioan Roman din Răstoci,
4 abonați.

Dl Ioan Galu din Igrăș, ne-a
făcut, mai înainte 6 abonați.

Dl Moise Jurca din Bucium, ne-a
câștigat în B-Isbita 5 abonați.

Dl Viadimir A. Purcariu din
Valen-Dosului, 10 abonați.

Dl Vasile Mara din Sălcuz-de-jos,
3 abonați.

Dl Ilie Cernescu din Batești
(I. Făget) 2 abonați.

Dl Dumitru Homorodean din
Petroșeni, 5 abonați.

Dl I. Lupu din Omor, 10 abon.

Dl Aron Neamț cantonier C. F.
R. în Brănișca, 6 abonați.

Dl Moise Prația din Abrud,
6 abonați în Abrud-sat,

Dl P. Morar, Căprușă, 3 ab.

Dl Sabin Bursășiu, inv. Săliște
(Bihor), 4 abon.

Dl Iacol Ciorga, Ocoliușul mare,
11 abonați.

Dl Zabeiu Șugar, Sărmășel, 10 ab.

Dl Eremie Isacu, din Sânmiclău-
șul Mare, 5 abon.

Dl G. Prața, Barabanț, 10 abon.

Dl Proc. Stancu, Capalna, 10 ab.

Dl Ios. Drăgan din Silegiu, 4 ab.

„Sindicatul Național Rom. P.”
din Reșița, 10 abonați.

Dl I. Cășapu din Ghiroda, 2 ab.

Dl P. Mităr din Făget, 2 abonați.

Tuturor: Călduroase mulțumiri!

Târg în com. Balșa!

Se face cunoscut locuitorilor
de pe Valea Geoagiului-de-jos, că
comuna Balșa a câștigat drep-
tul de târg, anume de 3 ori pe
an: la 8 Novembre, 7 Aprilie și
7 Iunie.

Cel dintâi se ține în luna vii-
toare, 8 Novembre, — în aceeași
zi târg de vite și de mărfuri.
(961) 1—3 Primăria com.

da consultații în ORĂȘTIE
Peșta Aurel Vlaicu 7 (la etaj
densupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți
fără durere — Regulare de dinți. Punere de dantură. (953) 2—10

Pasta Redacției.

Dsale Ioan Lupu în comuna Omor (j. Timiș). Banii ce ni-i ai trimis nu au sosit la noi, nu din vina d-tale, ci din a poștei la care i-ai pus. Mandatul a sosit la Orăștie, dar poșta de aici l'a trimis napoi, fiindcă slujbașul de acolo, nu pusese pe mandat toate semnele ori numerii ori pecețile ce e dator a le pune, adică Mandatul era rău umplut de poșta de acolo. Nu i-s'a trimis napoi ca să-ți dee d-tale banii napoi, ci ca să umplă scăderile ce erau în Mandat.

D-ta trimite de nou banii cu Mandatul ce ai aflat în foaie în numărul 38 și vor veni, — căci credem că poșta nu va mai face greșala ce a făcut-o atunci.

Multe Mandate de aceste rău umplute se trimit napoi, dar nu ca să fie dați banii napoi, ci ca poșta dela care a venit, să umplă Mandatul cum să cade și să-l trimiță de nou aici. Câte o poștă însă, ca cea a d-tale, face a două greșală și — dă omului banii napoi.

Fiindcă comuna Omor are poșta, nu ne da poșta la Denta.

Noi am început a-ți trimite foile. D-ta vei fi bun a ne trimite de nou banii.

D-lui Vasile Brașovan, cl. VI. liceală, Mănăștur (Bănat). Pe adresa asta și-s'a trimis „Albumul Vlaicu” în 18 August, și ni-a venit napoi dela poștă Mănăștur-Begheiu, că ești recunoscut acolo. Se vede că ne-ai dat adresa rău. Dă-ne adresa de nou și trimite de nou alți 3 Lei, ca să-ți putem trimite volumul recomandat.

D-lui Ios. Bela, Blaj. Fiindcă pe cuponul cu care ai trimis banii, nu era scris nimic, iar scrisoarea ce vei fi trimis, s'a rătăcit, — banii s'au fost scrii la foaie, până ce vine cerere să-i folosim altfel. Acum vi-am trimis „Protocoloalele” dorite. Intârzierea era în-cungiurată dacă pe dosul cotorului (cuponului) scriași 2 ștre că pe ce se trimite banii.

Dsala N. Bârsau în Gh. Făget. Primit, mulțămim.

Dsale Teodor Iapa. Covăsint. Prin aceea că am pus un Mandat Postal în foaie, nu am vrut să zicem că cel care îl primește, ne e în restanță cu abonamentul. D-ta ai trimis de 2 ori câte 30 de Lei. Sunt scriși în carte, Mandatul Postal a fost pus pentru că, cel-ce ne vreau binele, să ne câștige abonanți de probă și să albă cu ce trimite banii acelor.

D-lui I. Danciu inv. Rudăria. Am primit tot; e ordine. Anunțul apăs de 2 ori. Mulțămim și de abonamentul nou ce ni-ai câștigat atunci.

Dsale George Mornăllă, Siciău. Când ne scrieși, dași adresa fără greș. Avem 3 cetitori cu același nume în Siciău. Unul ne-a trimis mai de mult (prin Febr.) 30 Lei și s'au pus la un C. M., acum altul întreabă de bani și noi nu putem ști care din cei 3 e cel ce a trimis banii? Trebuie iar să-și scrie și numărul casei și nu ne rătăceam.

Onor. „Căminul Cultural” în Ghelari. Dacă vi-ar lipsi un număr doi, vi l-am putea trimite, dar când ne cereși câte 12-14 numeri, și aceia la un an după apariție, — cu părere de rău n'avem de unde vă mai da Libertatea deloc, doar „Foaia Interesantă” legată în volum, — dar numere singurale nu mai avem. Din anul de față însă da.

„Gaspar Ion” de nu știm unde, ne-a scris după cărțile pentru tine-ret, dar deși ne-a scris mult despre ele, ce a fost mai de lipsă: adresa bună, întreagă și scrișă curat ca să n'o scim greșit, nu ne-a dat'o ci așa ceva încurcat de i-au mers cărțile aiu-rea și nea venit napoi. De va ceti aceste ștre: să ne scrie de nou dându-și adresa deplină (comuna și poșta din urmă și județul).

D-lui C. Ciocărlan, Șiria. Ți-am întregit adresa și cu numărul casei și așa o să-ți vină foile fără greș. Dar de ce ai reclamat pentru cel 8 Lei din Octobrie anul trecut? Banii au sosit aici, sunt scriși la abonamentul d-tale. De ce întrebi de ei?

Ce-i mai tare: pământul ori cementul?

După a mea știre, cementul, chiar de aceea și țigla de cement e mai tare și mai trainică decât cea de pământ. Vezi în *Fabrica nouă de țigle de cement* alul I. Herța din Orăștie, ulița Prundului Nr. 32, față cu târgul de vile. Acolo vezi și scocuri (vâle) și tricuri de cement foarte trainice și cât se pot de leline. (914) 2-

Servitoare bună,

angajează pereche română tină; să priceapă la fier, spălat. Prezentări în ulița Dr. Aurel Vlad Nr. 2-4. (940) 3-3

20 buți pentru vin

în stare bună, să afle de vânzare la (943) VASILE I. VULCU, 2-4 comerciant în Sebeșul-săsesc.

Motor puternic,

bun la moară, 6-8 H. P. stabil, aproape nou, — e de vânzare. Adresa la foaie. 4-4

Din casa nici unul Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte:

„Protocoloalele Inteleptilor Sionului”

care descopăr lumii uriașul și fără păreche de vicleanul plan, după care cel mai înalt sfat al învățaților evrei de pe glob, conduc lucrarea de robire și ținare în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Cetindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegi, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea”, în Orăștie (jud. Hunedoarei), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

Societatea Națională de Credit Industrial

Capital social: 500,000.000 Lei
Prima emisiune: 200,000.000 Lei

Prospect de emisie

pentru
100.000 acțiuni nominative à 1000 Lei date subscripției publice.

Societatea Națională de Credit Industrial înființată prin legea din luna 1923 (publicată în Monitorul Oficial Nr. 64 din 23 Iunie 1923, împreună cu statutele societății), fiind menită să vină în ajutorul industriei noastre naționale, este chemată să îndeplinească în împrejurările actuale un rol covârșitor, căci perturbarea economică pricinuită de război a adus o schimbare fundamentală mai ales în organizarea creditului, care este de esență în dezvoltarea oricărei industrii.

Spre a se putea sprijini cât mai bine rolul ce societatea este chemată a avea, ea a fost organizată prin participarea Statului și a Băncii Naționale cu inițiativa particulară, ceea ce dă în același timp și o însemnată asigurare a plasamentelor publicului.

Capitalul social este de 500,000.000 Lei, împărțit în 500.000 acțiuni à 1000 Lei. Statul participă cu 20 la sută la sută, iar Banca Națională a României cu 30 la sută.

Toate acțiunile sunt nominative. Acționarii nu răspund însă pentru societate decât cu capitalul acțiunilor lor. Ele nu se pot atribui și transmite decât cetățenilor români.

La înființarea Societății urmează, conform statutele, să se subscrie 200.000 acțiuni, din cari potrivit legii 40.000 acțiuni revin Statului, 60.000 acțiuni Băncii Naționale, iar 100.000 acțiuni se dau subscripției publice.

Emisiunea se face pe 1000 Lei acțiunea, valoarea ei nominală.

Comitetul provizoriu al Cons. de Adm. al Societății, compus din 3 delegați ai Statului și 3 delegați ai Băncii Naționale a României, constituit conf. art. 9 din statutele societății, emite acest Prospect și face apel la public să subscrie la această operă națională, care tot odată asigură subscripților un venit bun pentru capitalul lor.

Vărsămintele se vor face la datele următoare:

La subscriere, 1 Octombrie 1923 400 Lei de acțiune.

La 1 Novembre 1923 300 Lei de acțiune.

La 1 Decembrie 1923 250 Lei de acțiune.

La 1 Ianuarie 1924 200 Lei de acțiune.

Se va mai vărsa la subscriere câte 50 Lei de acțiune, ca spese de emisiune.

Termenul subscrierei se fixează dela 1-10 ale lunii Octombrie. Subscripția se va putea însă închide și înainte de această dată.

Locurile de subscripție vor fi următoarele:

1. La casieria Centrală a Tesaurului Public dela Ministerul Finanțelor în București și la toate Administrațiile financiare din țară.

2. La Banca Națională a României din București și la toate Sucursalele și Agențiile ei din țară.

3. La Casa de Depuneri și Consemnațiuni din București.

La vărsămintele întârziate se va plăti o dobândă ce se va fixa de Consiliul de Administrație.

(957) 1-1

Comitetul provizoriu.

Tipografia „Libertatea” în Orăștie.

Ocaziune de cumpărare

În comuna Strei-Sângeorgiu, circa 1 1/2 km. de gara Călan, se vinde un local de prăvălie pentru mărfuri mixte și un local mare pentru cârciumă, cu concesione, atârând din 4 odată de locuți, bucătărie, cămară, pivniță mare, șură, grăd, curte mare, fântână, magazia și grădina pentru legume. Alături localul de prăvălie, cât și cel de cârciumă, e provăzut cu mobilierul de lipsă.

Poziția casei e în fața alor trei drumuri comitatense și a podului de peste Strei pe unde se trecere 22 de comune.

Cei interesați sunt rugați a veni la fața localului pentru a se convinge despre mersul prăvăliei și al cârciumei. — La scrisori nu dau răspuns, ci numai verbal.

Albert Bruckenstein

(958) 1-3 comerciant Strei-Sângeorgiu, (j. Hunedoara)

Se caută un ucenic din familie bună care să albă afară de școalele primare, barem 2 clase de liceu, și să posedă și limba maghiară.

Traian Baicu

(955) 1-3 comerciant în Zlatna.

Se caută un morar priceput la o moară cu 2 petri, mânăta cu gaz sugativ. Piață bană, cuarț și dacă e june și cost. Adresa:

Nicolae Pop

(596) 1-2 Ormiștea, p. Băița jud. Hunedoara.

Subsemnatul vrea să cumpere Instrumente Muzicale

pentru o fanfară de sal, dela vre-o fanfară mai folosită, pentru 10-16 persoane.

Ceice posedă stări instrumente să scrie: d-lui Olimpius Radulea inv. dir. Rudăria p. Bania, jud. Caraș Severin tot odată anunțând și prețul instrumentelor. Dar să fie în stare bună. Tot odată să ne trimească prin o epistolă și numele fiecărui instrument.

Olimpius Radulea

inv. dir. Rudăria, p. Bania, (954) 1-2 jud. C. Severin

Secretele unei prăvălii

să se știască on. public a le descoperi: Cum se pregătește azi după cele mai nouă jurnale de modă, în cea mai solidă executare după împrejurările de azi, la subscripție.

haine bărbătești!

Dispon totodată și de stoffe bune și frumoase!

Cu stimă

Iosif Simonfi

(959) 1-2 croitor bărbătesc

Orăștie, Str. Mihai Viteazn, 2

Pentru onor. dame!
Aduc la cunoștința on. dame din loc și jur, că mi-au sosit:
cele mai nouă modele de **pălării de iarnă!**
Cu distincă stimă:
Török Bálintné, modistă
Orăștie, peste drum de tipografia „Libertatea”.
(935) 4-4